

HTML (HYPERTEXT MARKUP LANGUAGE) VEB-SAHIFALARNI YARATISH.

Jalolov Tursunbek Sadriddinovich

Osiyo Xalqaro Universiteti assistenti

Odilova Fotima Oltiboyevna

Osiyo Xalqaro Universiteti talabasi

Annotatsiya. HTML (*HyperText Markup Language*) veb-sahifalarni yaratish uchun ishlatiladigan asosiy belgilash tilidir. Ushbu maqola HTML ning asosiy jihatlarini, jumladan uning tuzilishi, asosiy teglari va semantik elementlarini o'z ichiga oladi. HTML to'liq veb-ilovalarni yaratish uchun CSS va JavaScript bilan qanday o'zaro ta'sir qilishini, shuningdek, uning HTML4 dan HTML5 ga evolyutsiyasini muhokama qiladi. U zamonaviy veb-ishlab chiqishda HTMLning ahamiyatini va uning Internetda kontent yaratish uchun asosiy vosita sifatidagi asosiy rolini ta'kidlash bilan yakunlanadi.

KIRISH

HTML (Hypertext Markup Language) veb-sahifalar va veb-ilovalarni yaratish uchun standart tildir. U birinchi marta 1991 yilda Tim Berners-Li tomonidan ishlab chiqilgan va o'shandan beri HTML rivojlanib, kengayib, Internetdagi aksariyat saytlar uchun asos bo'ldi. HTML har qanday veb-hujjatning asosi bo'lib, veb-sahifadagi ma'lumotlarning tuzilishi va tashkil etilishini ta'minlaydi. U sarlavhalar, paragraflar, rasmlar, havolalar, shakllar va boshqa tarkib elementlarini aniqlash uchun ishlatiladi.

HTML-ning o'zi sahifaning tuzilishi va mazmunini aniqlasa-da, uning uslub va foydalanuvchi tajribasini boshqarish qobiliyati CSS (Cascading Style Sheets) va JavaScript kabi boshqa texnologiyalar bilan to'ldiriladi. Standartning so'nggi versiyasi HTML5 ko'plab yangi semantik elementlar va API-larni taqdim etdi, bu esa veb-sahifalarni yanada interaktiv va zamonaviy qiladi.

ASOSIY QISM

1. HTML asoslari

HTML - bu hujjat tuzilishini tavsiflash uchun teglardan foydalanadigan belgilash tili. Butun HTML hujjati `<!DOCTYPE html>` tegi bilan boshlanadi, u brauzerga HTMLning eng so'nggi versiyasidan foydalanishni bildiradi. Keyin quyidagi asosiy elementlarni o'z ichiga olgan `<html>` teglari ichiga olingan HTML kodining o'zi keladi:

`<head>`: sahifa sarlavhasi (`<title>`), belgilarni kodlash (`<meta charset="UTF-8">`), CSS fayllariga havolalar kabi hujjat haqidagi meta-ma'lumotni o'z ichiga oladi. yoki JavaScript.

`<tana>`: foydalanuvchi ko'radigan sahifaning asosiy mazmuni. Bu yerda sarlavhalar, paragraflar, rasmlar, jadvallar va boshqa elementlar joylashtirilgan.

HTML hujjatining asosiy tuzilishiga misol:

```
<!DOCTYPE html>
```

```
<html lang="en">
```

```
<head>
```

```
<meta charset="UTF-8">
<meta name="viewport" content="width=device-width, initial-scale=1.0">
<title> Misol sahifalar </title>
</head>
<tana>
  <h1>Sahifa nomi</h1>
<p>Bu HTML hujjatidagi paragrafga misol.</p>
</body>
</html>
```

1.1. Teglar va atributlar

HTML sahifadagi turli elementlarni aniqlash uchun teglardan foydalanadi. Har bir tegning boshlanish va tugash qismi mavjud. Masalan, `<p>` tegi abzats yaratish uchun, `<a>` tegi giperhavola yaratish uchun ishlatiladi.

Teglar element haqida qo'shimcha ma'lumotni o'z ichiga olgan atributlarga ega bo'lishi mumkin. Masalan, `<a>` tegi havola URL manzilini ko'rsatuvchi `href` atributiga ega bo'lishi mumkin:

```
html
<a href="https://www.example.com"> O'tish yoqilgan veb-sayt </a>
```

1.2. Sarlavhalar va paragraflar

HTML `<h1>` (eng katta va eng muhim sarlavha) dan `<h6>` (eng kichik) gacha bo'lgan oltita sarlavha darajasini taklif etadi. Sarlavhalar tarkibni tuzish va foydalanuvchilar va qidiruv tizimlari uchun sahifa navigatsiyasini osonlashtirish uchun ishlatiladi.

Paragraflar `<p>` tegi yordamida yaratiladi. Ushbu element matnni guruhlash va hujjat ichida mantiqiy bo'limlarni yaratish uchun ishlatiladi.

1.3. Rasmlar va multimedia

HTML `` tegi yordamida sahifaga rasmlarni kiritish imkonini beradi. Masalan:

```
html

```

"Alt" atributi qidiruv tizimlari va ko'rish qobiliyati zaif foydalanuvchilar uchun tasvirni tavsiflaydi. HTML5 yordamida siz `<video>` va `<audio>` teglari yordamida sahifaga osongina video va audio qo'shishingiz mumkin, bu Flash kabi uchinchi tomon plaginlariga ehtiyoj sezmasdan multimedia tajribasini taqdim etadi.

Misol teg uchun video :

```
html
<video kengligi="320" balandligi="240" boshqaruv elementlari>
<source src="movie.mp4" type="video/mp4">
  Brauzeringiz videoni qo'llab-quvvatlamaydi.
</video>
```

2. Semantik HTML elementlari

HTML tilidagi semantika veb-sahifaga kirish va qidiruv tizimini optimallashtirishda muhim rol o'ynaydi. Semantik teglar ular tarkibidagi kontent turini aniq ko'rsatib, brauzerlar va qidiruv tizimlariga hujjat tuzilishini yaxshiroq tushunishga yordam beradi.

Semantik teglar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

<sarlavha>: sahifa yoki bo'limning sarlavha qismini bildiradi.

<nav>: navigatsiya menyusini ko'rsatish uchun ishlatiladi.

<maqola>: mustaqil, mustaqil tarkib bloki.

<bo'lim>: sahifaning bo'limi yoki bo'limi.

<footer>: Kolontiter, odatda huquqlar haqidagi ma'lumotlarni yoki saytning boshqa bo'limlariga havolalarni o'z ichiga oladi.

Semantik elementlardan foydalanishga misol:

```
html
```

```
<sarlavha>
```

```
<h1>Sayt nomi</h1>
```

```
<nav>
```

```
  <ul>
```

```
    <li><a href="#"> Bosh sahifa </a></li>
```

```
    <li><a href="#"> Haqida biz </a></li>
```

```
  </ul>
```

```
</nav>
```

```
</header>
```

```
<bo'lim>
```

```
<maqola>
```

```
  <h2>Maqola nomi</h2>
```

```
<p>Maqola mazmuni.</p>
```

```
  </maqola>
```

```
</bo'lim>
```

```
<footer>
```

```
<p>&nusxalash; 2024 yil sizni veb-sayt </p>
```

```
</footer>
```

3. HTML evolyutsiyasi : HTML4 dan HTML5 gacha

HTML5 - bu veb-ishlab chiquvchilarga ko'plab yangi xususiyatlarni olib kelgan belgilash tilining so'nggi versiyasi. HTML5 ning asosiy yangiliklari:

<audio> va <video> teglari orqali multimedia yordami.

HTML hujjatlarining tuzilishi va semantik qiymatini yaxshilaydigan yangi semantik teglar (masalan, <maqola>, <bo'lim>, <chekka>, <footer>).

Grafika, animatsiya va mahalliy xotira bilan ishlash uchun o'rnatilgan API'lar (masalan, chizma uchun <canvas> va mijoz tomonidan ma'lumotlarni saqlash uchun localStorage).

HTML5, shuningdek, moslashuvchan imkoniyatlar tufayli mobil qurilmalarni qo'llab-quvvatlashni yaxshiladi, shuningdek, ma'lumotlarni tekshirishni

soddalashtirgan yangi maydon turlarini ('elektron pochta', 'sana', 'tel' va boshqalar) qo'shib, shakllar bilan ishlashga o'zgartirishlar kiritdi.

Yangi maydon turlari bilan formadan foydalanishga misol:

```
<form>
<label for="email">E-pochta:</label>
<input type="email" id="email" name="email">
<label for="birthday">Tug'ilgan kun:</label>
<input type="sana" id="tug'ilgan kun" name="tug'ilgan kun">
<input type="submit" value="yuborish">
</form>
```

4. HTML-ning CSS va JavaScript bilan o'zaro ishlashi

HTML veb-sahifaning tuzilishini belgilab bersa-da, uning funksional va stilistik imkoniyatlari cheklangan. **CSS (Cascading Style Sheets)** veb-sahifalarni uslublash uchun, **JavaScript** esa dinamik o'zaro aloqalar uchun ishlatiladi.

CSS sahifadagi elementlarning vizual dizayni uchun javobgardir. Oddiy CSS misoli:

```
css
tana {
fon rangi: #f0f0f0;
font-family: Arial, sans-serif;
}
h1 {
rang: #333;
}
```

JavaScript veb-sahifaga interaktivlikni qo'shish imkonini beradi. Tugma bosilganda xabarni ko'rsatadigan oddiy skriptga misol:

```
html
<button onclick="alert('Salom dunyo!')">Menga bosing</button>
```

Xulosa

HTML muhim rivojlanish va yangi tillar va ramkalar paydo bo'lishiga qaramay, veb-ishlab chiqish dunyosida asosiy texnologiya bo'lib qolmoqda. U veb-hujjatlarning asosiy tuzilishini ta'minlaydi va veb-sahifalarni yaratish uchun asosdir. HTML ning evolyutsiyasi, ayniqsa HTML5 ning chiqarilishi bilan uning imkoniyatlari kengaytirildi va uni zamonaviy veb-illovalar, jumladan multimedia elementlari, semantikasi va boshqa texnologiyalar bilan o'zaro ta'siri talablariga moslashtirdi.

Zamonaviy veb-dasturlashda HTMLni bilish har qanday dasturchi uchun zarur bo'lgan ko'nikma hisoblanadi, chunki u murakkab va interaktiv veb-illovalar yaratilgan asosdir. Kelajakda HTML foydalanuvchi ehtiyojlari va texnologik innovatsiyalar bilan rivojlanib, veb-ishlab chiqishning muhim tarkibiy qismi bo'lib qoladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Sadriddinovich, J. T. (2024). BASICS OF PSYCHOLOGICAL SERVICE. PSIXOLOGIYA VA SOTSILOGIYA ILMIY JURNALI, 2(4), 61-67.
2. Jalolov, T. S. (2024). PYTHONNING MATEMATIK KUTUBXONALARINI O'RGANISH: KENG QAMROVLI QO'LLANMA. BIOLOGIYA VA KIMYO FANLARI ILMIY JURNALI, 2(5), 71-77.
3. Jalolov, T. S. (2023). PARALLEL PROGRAMMING IN PYTHON. TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN, 1(5), 178-183.
4. Jalolov, T. S. (2023). PYTHON DASTUR TILIDADA WEB-ILOVALAR ISHLAB CHIQISH. TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN, 1(5), 160-166.
5. Jalolov, T. S. (2023). PYTHON TILINING AFZALLIKLARI VA KAMCHILIKLARI. TECHNICAL SCIENCE RESEARCH IN UZBEKISTAN, 1(5), 153-159.